

12. Подорога В. Феноменология тела : Введение в философскую антропологию. Материалы лекционных курсов 1992 – 1994 годов. / Валерий Подорога. – М. : Ad marginem, 1995. – 350 с.
13. Коцюбинський М. Твори : В 2 т. / Михайло Коцюбинський. – К. : Наук. думка, 1988. – Т. 2. – 495 с.
14. Кирилюк С. Інтермедіальні компоненти художнього простору в українській прозі періоду fin de siècle / Світлана Кирилюк // Питання літературознавства : Науковий збірник / Гол. ред. О.В.Червінська. – Чернівці : Чернівецький нац. у-т, 2012. – Вип. 85. – С. 154-161.
Стаття надійшла до редакції 30 березня 2013 р.

S. D. Kyryliuk

**PROSE BY MYCHAILO KOTSJUBYNSKY AND VOLODYMYR
VYNNYCHENKO: ANTROPOLOGICAL ASPECT**

The article examines anthropological parameters of the prose by M. Kotsiubynsky and V. Vynnychenko. The main attention is paid to analysis such oppositions as face / mask and central / marginal to find hidden meaning of the text of the work of art. Such approach permit to pay special attention to the person and its internal world at the change XIX – XX centuries. The research is based on the principles of analytical anthropology.

Keywords: face, mask, central, marginal, analytical anthropology, Ukrainian prose.

УДК 821.161.2–311.6.09+929Малик

Г. А. Максименко

**ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ЦІННОСТІ У ДЗЕРКАЛІ
ТВОРЧОСТІ ВОЛОДИМИРА МАЛИКА**

У статті окреслено духовний потенціал творчого доробку Володимира Малика, з'ясовано принципи творчості письменника, серед яких засадничими є національні та загальнолюдські принципи людської екзистенції, зацентовано увагу на деяких біографічних моментах, важливих для розуміння постаті письменника та його мистецької праці.

Ключові слова: творчий доробок, загальнолюдські та національні цінності, духовність, історичний роман.

Письменство є потужним духовно-суспільним акумулятором, який насичує й живить людину енергією людяності. Література, як продукт письменства, завжди була одним з ефективних внутрішньоособистісних запобіжників, що охороняють людську спільноту від розпаду, коли суспільна напруга здійснюється на небезпечний рівень.

Вивченням духовних цінностей у світлі художньої літератури займалися Н. Волошина, О. Слоньовська, А. Фасоля та ін. Дослідження творчості Володимира Малика, не зоставшись зовсім поза науковими інтересами літературознавців, заявлено тільки у незначній кількості критичних та літературознавчих праць (декілька статей і рецензій його романів та науково-популярне видання Ігоря та Валерія Козюри «Володимир Малик: життя та творчість», де в художній формі подано життєпис видатного письменника, спогади його друзів, рідних, знайомих).

Однією з умов успішного розвитку суспільства є наявність і збереження системи культурних і духовних цінностей, що складають ціннісний зміст людського буття.

Комплексний аналіз художнього доробку В. Малика з позицій загальнолюдських та національних цінностей оприявнює нові аспекти мистецької праці та мислення письменника, відкриває потужний духовний потенціал його історичних романів, що зумовлює доцільність та **актуальність** теми.

Метою статті є окреслення духовного потенціалу творчого доробку Володимира Малика, що передбачає реалізацію наступних **завдань**: з'ясувати засадничі принципи творчості письменника, значення біографічних елементів у формуванні особистості митця, виявити духовний потенціал літературних творів, де фундаментальне значення мають національні та загальнолюдські принципи людського буття.

«Український Вальтер Скотт», «Козацький Дюма», «чарівник з берегів Сули» [1, с. 3] – так називали Володимира Кириловича Малика (Сиченко), видатного письменника-романіста історичного минулого, чий твори були перекладені англійською, російською, польською, словацькою та вірменською мовами. У щоденнику письменник висловив суть і головне завдання своєї творчості: «Всі свої найголовніші твори я написав з одною метою – виправити духовний хребет нашого народу» [1, с. 37]. Власне історія являє собою джерело інформативного характеру щодо соціального, матеріального, культурного буття певного етносу в означених часових рамках. Література художня, не відмежовуючись повністю від історії, перекодує її фактуальну інформативність «з точки зору... значущості для формування духовного багатства особистості, людської краси і досконалості» [2], актуалізуючи увагу на ціннісних орієнтирах як загальнолюдських, так і національних. Національні цінності, маючи у своїй основі психологічне підґрунтя, знаходяться в діалектичному поєднанні із загальнолюдськими цінностями й виявляються через історію й культуру народу, його традиції, звичаї, обряди, національний ідеал – те, що письменник ословлював у своїх історичних творах. У 1990 р. в одному з інтерв'ю В. Малик сказав: «Духовний вакуум нашого <...> життя не дає юній душі поживи для зміцнення, для стержня. <...> ми повинні плекати дитячу душу. <...> Ми повинні керуватися ідеалами гуманізму» [1, с. 9]. В. Малик, оформлюючи національну історію в літературний наратив, прагнув подати моральні настанови майбутнім поколінням, експлікувати історичний духовний досвід, застерегти «від бездуховності, неробства, від втрати почуття гідності» [1, с. 11].

Факти з життя й діяльності допомагають знайти витoki, пояснити й інтерпретувати естетичні доміанти творчого доробку письменника. Народжений у голодному 1921 році, Володимир дванадцятирічним підлітком пережив голодомор 1932–1933 років, потім студент філологічного факультету Київського університету, який на початку війни йде в народне ополчення, поранення, полон, невдалі втечі по дорозі в Німеччину на каторгу, два роки концентраційних таборів, визволення, півроку радянського «фільтраційного» концтабору, продовження навчання в університеті, учителювання в сільській школі, голод післявоєнних років 1946–1947 – життєвий калейдоскоп, який скоординував світосприйняття письменника, вплинув на його оцінку людської екзистенції, усвідомлення духовних цінностей як найголовніших життєвих констант, що знайшло безпосереднє відображення в літературній творчості.

Літературну діяльність В. Малик починав як дитячий письменник віршованою історичною казкою «Журавлі-журавлики» (1957) про часи турецько-татарських набігів на Україну. Своє прізвище Сиченко, майбутній письменник, вважав немилозвучним, тому й узяв літературний псевдонім Малик – дівоче прізвище дружини Галини Леонтіївни. Богдан Йосипович Чайковський, київський письменник, редактор і видавець, одразу оцінив талант молодого письменника: «Щоправда, не все вдалося добре авторові цієї казки, зустрічалися невправні рядки, однак в цілому твір зацікавлював подіями, хоч із далекої давнини, все ж близькими своїм патріотизмом, приваблював щирістю. Видно було, що це справжній успіх молодого поета, який

зважився подарувати дитячій літературі свій талант, позначений оригінальністю і своєрідністю» [1, с. 5]. Звертаємо увагу, що з самого початку літературного шляху, працюючи в жанрі літературної казки, В. Малик обрав історичне спрямування літературної творчості.

Стан суспільства, у якому довелося працювати письменнику обумовив вибір жанру казки. З одного боку, було бажання підтримати дітей, «...підбадьорити хоча б добрим словом, вселити в них віру в те, що й найстрашніші випробування скінчаться..., що ніякий голодомор, ніяка каторга не в силі зламати справжню людину» [1, с. 15], вплинути на процес формування національного характеру, який починається в молодшому, набуваючи інтенсивності в середньому шкільному віці, у час активної соціалізації особистості. Саме в цей період за певних сприятливих умов у дітей визріває інтерес до культури та історії свого народу, відбувається усвідомлення зв'язку із тією чи іншою етнічною спільністю. З іншого боку, обмежував жорстокий контроль усієї літературної продукції, про який В. Малик дізнався ще дитиною: «Діти того часу дуже рано стикалися з політикою» [3, с. 11]. Рішення письменника спробувати себе в жанрі казки, історичної легенди цілком умотивоване: «Адже, – зауважував В. Малик, – в історії рідної землі було чимало трагічних сторінок, розповідаючи про які, можна було б сказати і про те, про що мовчали «співці щасливої доби», не розповідали шкільні підручники ...» [1, с. 17]. Відповідно, жанр казки, у якому почав працювати В. Малик, несучи в собі великий виховний і культурологічний потенціал, давав змогу автору реалізувати поставлену мету, не привертаючи до себе зайвої уваги «компетентних органів». Звертаємо увагу, що, працюючи в жанрі літературної казки, В. Малик обрав історичне спрямування літературної творчості.

Згодом з'явилася низка казок-легенд В. Малика: «Чарівний перстень» про Олексу Довбуша, «Месник із лісу» про Устима Кармалюка, «Червона троянда» про хлопця-партизана Василька, «Микита Кожум'яка» та «Воевода Дмитро» про захисників стародавнього Києва.

У 1960 р. з'являється перша прозова повість «Чорний екватор» про повстання народу Кенії проти англійських колонізаторів 1952–1956 рр. За словами Ігоря та Валерія Козюри, дослідників життєвого й творчого шляху письменника, «...Володимиру Кириловичу було вже тісно в рамках поетичного жанру» [1, с. 27]. Активно працюючи як письменник і як літературний критик, у 1965 друкує повість «Новачок», у 1971 р. виходить літературно-критичний нарис «Олесь Донченко». Згодом побачили світ й інші пригодницькі повісті: «Дві перемоги», «Слід веде до моря», «Двоє над прірвою».

Найповніше талант письменника розкрився в жанрі історичного роману. «Посол Урус-шайтана» (1968), «Фірман султана» (1969), «Чорний вершник» (1976), «Шовковий шнурок» (1977), що склали тетралогію «Таємний посол», «Князь Кий» (1982), «Черлені щити» (1985), «Горить свіча» (1992), «Чумацький Шлях» (1993), «Князь Ігор. Слово о полку Ігоревім» (1999) – романи, які, на нашу думку, стали феноменом етичної та національної пам'яті, культурної самобутності української нації від найдавніших часів. Перехід до історичної прози відкривав письменнику широкий простір для репрезентації історичного минулого українського народу, його національних цінностей, які втілюють у собі й загальнолюдський зміст. Сам В. Малик говорив з цього приводу: «я зрозумів, що поезія обмежує мене в можливостях. < > Хотілося б ширше розповісти про історію народу. Відчував, що мені, як письменнику, зробити це легше, ніж історикам. Адже історик оперує точними фактами і не має права на домисел, а письменник має змогу конструювати давно зникле життя. І образно подати його читачеві» [1, с. 27].

Талант, мета, бажання працювати – здавалося б у письменника були всі умови для

плідної творчої роботи, окрім сумнозвісного принципу соцреалізму, наявність якого вимагалося додержуватися в усіх мистецтвах. З відносною лібералізацією культурного життя на початку 1960-х рр., коли відбувається знайомство радянської мистецької інтелігенції із сучасними напрямками в західній культурі, частина письменників намагається поступово відходити від принципів соцреалізму в своїй творчості, але це не означало припинення тотального контролю. «Художня література – це не тільки тексти. Це й умови творення літератури, які, зрозуміло, не тільки поза нею, а, трансформовані, і в ній самій» [4, с. 6], – влучно зазначав В. Дончик.

На сторінках щоденника письменник говорить про специфіку роботи над тетралогією «Таємний посол», про змушеність будувати авторську наративну модель з урахуванням тогочасної політичної ситуації в державі: «Писати про історію України небезпечно. Та ще мені! Єдиний вихід – писати про спільну боротьбу українського та російського народів проти турецької імперії. Лише тоді я можу сподіватися, що роман (на той час у письменника був задум створити роман, писати тетралогію не планувалося – Г. М.) побачить світ. Але писати так, щоб опоетизувати козацтво і свій народ!» [1, с. 30].

Опрацювання тексту тетралогії дає змогу переконатися в письменницькій майстерності В. Малика. Змушений йти на компроміси з існуючим режимом, письменник у процесі нарації зумів висвітлити спільну боротьбу українського, російського, болгарського, польського, австрійського народів проти Османської імперії у світлі духовних орієнтирів, не відмежовуючи національні цінності від загальнолюдських. Через входження в текст, внутрішньо-почуттєву його структуру (психологічно-глибинні переживання персонажів, їх прагнення, світовідчуття), відбувається проникнення в ідейний задум письменника на глибинних рівнях: апелювати та активізувати в читача загальнолюдські духовні цінності, національні ідеали та орієнтири, усвідомлення своєї етнічної належності, формувати мотиваційні установки у ставленні до своєї спільноти.

Автор виносить на осмислення читача споконвічні проблеми. Як приклад, звернемося до найгрунтовнішого історичного полотна В. Малика тетралогії «Таємний посол». У Туреччині, як і в будь-якій країні, є нещастя й горе, представники різних прошарків населення знущуються над своїми ж співвітчизниками: «Он яка Туреччина. – подумав Арсен < >. – І тут, як і в нас, бідні низом, а багаті горою! Правда мовчить, зціпивши зуби, а кривда безсоромно розперезалася і сліпо, нахабно бреде по людських горбах» [5, с. 88], або «Арсен вслухався в... розмову і з подивом відзначив у думці, що люди скрізь однакові. Горе зближує їх, розкриває серця» [5, с. 94].

Функціонуючі в тетралогії персонажі виявляють людяність, самопожертву не тільки до своїх друзів, а й до ворогів (наприклад, донський козак Роман Воїнов закриває собою закривавленого Арсена, коли Алі шмагав його батоном; болгарин Младен, ватажок повстанців, лікує свого шкільного товариша Якуба, який волею долі опинився у ворожому таборі; Арсен ризикує життям заради турка Бекіра під час селі, рятує Хатче та Адіке – дочок свого запеклого ворога Гаміда та ін.).

Головний персонаж Арсен Звенигора, діючи в історичному часі й просторі, втілює в собі найкращі риси українського етносу: «Подумав..., що зараз дуже зручно втекти. Ключ від кайданів у кишені. < > Але, згадавши про товаришів, облишив цю думку. Ні, треба обов'язково передати їм ключ. Може, ще кому всміхнеться доля і пощастить добратися додому?» [5, с. 94] Кохану Златку ладен «з пазурів самого шайтана» [5, с. 288] вирвати, у час нагальної потреби «...подати звістку в Москву, гетьману в Батурин, а також королеві польському у Варшаву» [6, с. 321] про військові плани Туреччини згоден «пожертвувати найдорожчим заради Батьківщини!» [6, с. 322]. При цьому письменник таким чином організовує процес нарації, що в читача не складається

враження штучності персонажа, навпаки присутня емоційна напруга й внутрішня боротьба в кризових ситуаціях, бажання й сумніви, відвага й страх реальної живої, сучасної нам, людини.

У 1972 р. почалася кампанія проти історичної літератури, «холодним і несправедливим крилом зачепила вона і мене» [1, с. 32] – згадує В. Малик на сторінках щоденника. Письменнику робилися закиди за ще незавершеною тетралогією «Таємний посол» щодо дружніх взаємин козака Арсена Звенигори з польським шляхтичем Мартином Спихальським (хоча історія має досить прикладів дружби представників українського й польського народів), затушуванні класових суперечностей на Січі (хоча, опрацювавши текст роману, стає зрозумілим безпідставність подібного обвинувачення).

Навіть у пострадянській період трапляється відсутність об'єктивності, продовження претензійних оцінок, як-от стосовно роману «Горить свіча». «Критик П. Охріменко, – говорить письменник, – ...закидає мені, що я вивів єврейку Маріам, «треба русинку». «Не міг православний воєвода одружитися з іудейкою» [1, с. 35]. Відповідно, у літературно-критичних колах ще констатуємо наявність закостенілої свідомості, втиснутої в канон, якої не встигло позбутися суспільство. Звідси неможливість врахування загального полотна художнього твору, нестаток об'єктивності в оцінках почуття, кохання, вірності тощо, небажання підходити до проблеми з точки зору загальнолюдських цінностей, з точки зору вірогідності створеної наративної моделі.

Усі історичні полотна В. Малика реалізують протиставлення світовідчуття нападника й захисника, адже війна, зображена в процесі нарації кожного історичного роману, як каталізатор здатна розкрити весь спектр екзистенціальних станів людини-персонажа. В. Букачик стверджує: «Війна – це іспит на людяність і водночас вияв злого людського начала. Руйнуючи й спустошуючи все живе, вона стає чорною дірою, на тлі якої набувають особливого значення добро й милосердя» [7, с. 7]. Часто наративна структура романів пропонує контрастні полюси бачення персонажів, що нерідко розкриваються для читача через драматизовані діалоги, як, наприклад, у романі «Князь Кий» (розмова Кия й Чорного Вепра), де вибудовується зіткнення двох протилежних характерів: Кия – справжнього патріота свого роду, полянського племені й цілої землі слов'янської, та Чорного Вепра – пристосуванця, який, дбаючи насамперед про владу, збагачення, утратив високі моральні якості, притаманні полянам.

Будучи елементами наративної стратегії романів, створюючи враження життєвості художньо змодельованого наративу історії, усі персонажі, як на наш погляд, формують інтерпретаційні зусилля читача щодо цілісного осмислення проблемно-тематичного навантаження історичного полотна, адже наративна дія, зміни станів реалізуються, передусім, через персонажів. Метапроблемою є морально-етичні домінанти, полюси особистої свободи людини, її морального вибору, перед яким опиняються й звичайні персонажі-типи (наприклад, Ненко, Гамід, Роман Воїнов, Яцько – «Таємний посол», Чорний Вепр, Цвітанка, Малк, Вовчий Хвіст – «Князь Кий», Добриня, Доман, Милана, Жадігер – «Горить свіча», Івась, Кирик, Катря, Василь, Луша – «Чумацький Шлях», Ждан, Самуїл, Настя, Любава – «Князь Ігор» та ін.), і видатні історичні характери (напр., Юрій Хмельницький, імператор Леопольд, Карл Лотарінгський, воєвода Григорій Ромодановський – «Таємний посол», Кий, Щек, Хорив, Либідь – «Князь Кий», Данило Галицький, тисяцький Дмитро, Михайло Всеволодович, хан Батий – «Горить свіча», Потьомкін, Олександр Безбородько, Василь Капніст – «Чумацький шлях», князь Ігор, Володимир Ярославович та батько його Ярослав Осмомисл – «Князь Ігор» та ін.), впливаючи на хід історичних подій. Світоглядна позиція людини, об'єднаної соціумом, детермінує історію, яка фіксує

тільки остаточний продукт: війни, народження та смерть народів, держав. О. Проценко з цього приводу зауважує: «Історія приваблює письменників багатьма загадками, які вони намагаються розкрити, озброївшись художницькою інтуїцією, вибираючи найтрагічніші сторінки, на тлі яких висувають проблеми історичної пам'яті, національного поступу, героїчної етики, духовної опори, морального вибору, співвіднесеності людини й світу, людини та історії» [8, с. 3]. Наратор показує, як деморалізація людини підпорядковує її життя тваринним інстинктам – у будь-який спосіб дбати лише про власне життя, добробут: такий Гамід із тетралогії «Таємний посол», Чорний Ведр із роману «Князь Кий», Доман із роману «Горить свіча», Семен Хуржик з роману «Чумацький шлях» та ін. Ворожнеча та розбрат князів руських причетні до падіння Києва від монголо-татарської навали, у поході князя Ігоря проти половців відіграли свою руйнівну роль його нерозважливості, самолюбства та бажання слави – історичні події, які на багато років загальмували розвиток нашої держави. О. Сиченко, син В. Малика, стверджує: «... у нього було своє надзавдання, виконання якого він послідовно і настійливо добивався – «пробудити самосвідомість, виправити духовний хребет українського народу» [3, с. 3]. Промовистими носіями людяності, самосвідомості, патріотизму в текстах історичних романів виступають князь Кий, волелюбне козацтво, з якого вихоплені постаті Івана Сірка, Семена Палія, Метелиці, діда Шевчика, Арсена Звенигори, Мартина Спихальського (тетралогія «Таємний посол»), Івася Бондаря, Михайла Безкровного, Сидора Білого, Охріма Гупала («Чумацький шлях»). Відповідно, проблемно-тематичні кордони історичної романістики В. Малика узгоджуються з концепцією М. Ільницького щодо значущості морально-етичного забарвлення в будь-якому історичному творі: «З конкретних історичних обставин постають чинники загальнолюдського прогресу, утвердження загальнолюдських гуманістичних цінностей, шляху до свободи людини і людства, гармонізації в системі співвідношення особистості і суспільства. Тим-то момент історичної достовірності неодмінно переростає у момент історизму як категорії філософської. При максимально об'єктивному підході до фактів і подій минулого, який виключає зумисну модернізацію, тенденційний добір фактів, маніпуляції подіями, художнє дослідження історії закономірно спрямовує митця у світ загальнолюдських понять, боротьби добра і зла, правди і олжі, двобою тих сил, які розігруються на кону загальнолюдської історичної драми» [9, с. 152-153].

Для письменника, чиє світосприйняття базувалося на почуттях власної та національної гідності, патріотизмі, історичній пам'яті, природним стало звернення до історичної романістики. Метою своєю вбачав у виправленні духовних вад молоді, спричинених війною, заподіяних ідеологічною тактикою радянського суспільства, тому всі твори адресував передусім молоді. Складовою частиною світосприйняття В. Малика була віра в національні ідеали, у щасливе майбутнє свого народу, а також любов до національної культури, мови, звичаїв та обрядів, що випромінюють історичні романи В. Малика, несучи в собі особливу художньо-естетичну енергетику, потужний духовний потенціал. У подальшому планується дослідити, яким чином В. Малик організував процес наративізації історичних фактів та подій щодо стилістично-лексичних особливостей.

Список використаної літератури

1. Козюра І. В. Володимир Малик: життя і творчість / Ігор Козюра, Валерій Козюра. – Полтава: АСМІ, 2002. – 132 с.
2. Касян Л. Роман Володимира Малика «Горить свіча» у контексті художнього відображення історичного минулого [Електронний ресурс] / Касян Людмила. – Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/fulltext.html?id=767>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 03.07.11.

3. Малик В. Чорнобривці : (спогади) / Володимир Малик. – Полтава : АСМІ, 2007. – 228 с.
4. Дончик В. Національна історія як духовне опертя української літератури / Віталій Дончик // Слово і час. – 1997. – № 9. – С. 6-9.
5. Малик В. Твори : в 2 т. Т.1. Таємний посол: Роман. Посол Урус-шайтана; Фірман султана. – К. : Дніпро, 1986. – Кн. 1, 2. – 440 с.
6. Малик В. Твори : в 2 т. Т. 2. Таємний посол: Роман. Чорний вершник; Шовковий шнурок. – К. : Дніпро, 1986. – Кн. 3, 4. – 492 с.
7. Букачик В. Гетеродієгетичний нарратив у повісті «Зірка» Богдана Лепкого / Віра Букачик // Літературознавчі обрії. – К., 2004. – Вип. 5. – С. 5-10.
8. Проценко О. А. Еволюція українського історичного роману 90-х років ХХ століття : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Проценко Оксана Анатоліївна. – Запоріжжя, 2001. – 187 с.
9. Ільницький М. М. Людина в історії : (сучасний історичний роман) / М. М. Ільницький. – К. : Дніпро, 1989. – 359 с.
Стаття надійшла до редакції 26 березня 2013 р.

G. A. Maxymenko

COMMON AND NATIONAL VALUES IN THE MIRROR OF VLADIMIR MALIK'S WORKS

The article describes the spiritual potential of Vladimir Malik's creative works, the principles of writer, among which there are national fundamental and universal principles of human existence being analyzed, at some biographical points which are important for understanding the personality of writer and his artistic work that is emphasized.

Keywords: *spiritual potential, human and national values, spiritual, historical novel.*

УДК 821.111'05–311.2.09 (045)

Н. В. Мараховська

ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧОЛОВІКА В СИСТЕМІ РОДИННИХ СТОСУНКІВ НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ РЕЙЧЕЛ КАСК

Статтю присвячено дослідженню гендерної ідентичності чоловіка в системі родинних стосунків на матеріалі творів Рейчел Каск «After Caravaggio's Sacrifice of Isaac» та «The Bradshaw Variations». Визначено, що гендерна ідентичність головних персонажів розкривається через систему ціннісних орієнтацій (родинний зв'язок, задоволення духовно-емоційних потреб, домінування в сім'ї). Розглянуто особливості нарративних структур творів, здійснено порівняльний аналіз образів головних героїв, виявлено гендерно марковані нарративні засоби.

Ключові слова: *гендерна ідентичність, твір, персонаж, нарративна структура, нарративні засоби.*

В умовах розвитку сучасної науки проблема гендерної ідентичності є об'єктом дослідження міждисциплінарних студій – психології, соціології, педагогіки, лінгвістики. Як справедливо зазначає І. О. Магнес, «існування жінок та чоловіків підкорене різним законам у мові, мовленні та тексті; чоловічі та жіночі персонажі з'являються в різних ситуативних контекстах, оцінюються за різними критеріями та асоціюються з різними стереотипними якостями» [5, с. 176-177].